

NAŠ GLAZBENI ŽIVOT

Prvi međunarodni susret glazbenih akademija u Rovinju

U nizu raznih akcija koje Radio-televizija—Zagreb pokreće u svrhu promicanja glazbene kulture sasvim izuzetno i do sada jedinstveno mjesto zauzima »Rovinj 71« — međunarodni susret glazbenih akademija i konzervatorija koji je održan od 29. do 31. listopada ove godine u rovinjskom hotelu »Eden«. Sastanak je koncipiran u dva dijela: simpozij pod naslovom »Glazbeni odgoj danas«, na kojemu su prominentni predavači i glazbeni pedagozi iznijeli nekoliko referata i o njima povelj diskusiju, te dva koncerta mladih umjetnika koje su akademije poslale kao svoje predstavnik pod mottom »predstavljamo mlade umjetnike«.

Najvredniji i najuspješniji dio rovinjskog sastanka bila su dva koncerta mladih umjetnika koji su svojim talentom, ozbiljnim pristupom i zamjernim nivoom oduševili prisutnu publiku, a preko brojnih emisija na Radiju i na Televiziji imala je i najšira publika priliku da upozna njihova dostignuća. Jugoslavenske akademije predstavili su Branko Knežić — hornist iz Zagreba, Maja Telban — flautistica iz Ljubljane i Vladimir Žikić — klarinetist iz Beograda; sve troje mladih glazbenika potvrdilo je i u Rovinju svoje visoke plasmane na VII. jugoslavenskom natjecanju mladih umjetnika koje je održano od 11. do 17. listopada u Zagrebu. Pariški konzervatorij izvrsno je reprezentirala vrlo talentirana violinistica Sylvie Gazeau koju možemo smatrati gotovim estradnim umjetnikom. Sa rimskog konzervatorija Santa Cecilia predstavila se sopranistica Mariella Devia pokazavši lijep glas te lakoću u kulturu pjevanja. Beč je poslao dva predstavnika: klarinetistu Aloisa Brandhofera i volinistu Ernsta Kovacica od kojih je osobito ovaj posljednji ostvario snažan dojam. Iz Bruxellesa nastupila je 16-godišnja Véronique Bogerts i pokazala veliku sigurnost i koncentrirano muziciranje premda je tek na početku studija na konzervatoriju. Posljednji je nastupio violončelist Valter Dešpalj, nekadašnji zagrebački đak koji je diplomirao na čuvenoj Julliard School u New-Yorku, a sada je na usavršavanju na moskovskom konzervatoriju; njemu je publika s pravom priredila prave ovacije jer je pokazao da je zreli umjetnik od formata. Zagrebački pijanist Branko Sepčić, Zdravko Dušak i Mira Flis, koji su na klaviru pratili mlade umjetnike, obavili su svoj posao na visokom profesionalnom nivou. Osobito je Mira Flis znala iz oporog japanskog klavira »Yamaha« izvući mekan i

kultiviran ton i tako se prilagoditi solističkim dionicama.

Na simpoziju koji se održavao u prijepodnevnom i poslijepodnevnom satima pročitani su slijedeći referati:

Milo Cipra iz Zagreba: Preporuka za jednu suvremenu primjenu glazbe u socijalnoj pedagogiji;

Eberhard Würzl iz Beča: O stalnoj krizi glazbenog odgoja na opće-obrazovnim školama;

Max Vandermaesbrugge iz Bruxellesa: Vidovi glazbe u Belgiji (amatersko i profesionalno školovanje mladih glazbenika);

Pierre Revel iz Pariza: Glazbeni odgoj u Francuskoj;

Laszlo Dobszay iz Budimpešte: Glazbena analiza u pedagogiji;

Pavel Šivic (čitao Danijel Škerl) iz Ljubljane: Glazbeni odgoj nastavnika glazbe za srednje obrazovne škole;

Fernando Lunghi iz Rima: Za novu didaktičnost u glazbenim disciplinama.

Većina referata obrađivala je pitanje koliko je danas glazba element općeg odgoja i kakvo je nježno značenje u formiranju mladog čovjeka. I u referatima i u diskusijama konstatirano je da glazba nije dovoljno zastupljena u općeobrazovnim školama. Neki referati prikazali su rad na odgoju profesionalnih muzičara u svojim sredinama, dok su diskutanti iz Zagreba sa žaljenjem konstatirali da u našoj republici nema organizirane i kontinuirane brige oko glazbenog školstva. U diskusiji sudjelovali su mnogi profesori akademija i konzervatorija, direktori muzičkih škola te novinari i kritičari. Bilo bi vrlo interesantno kada bi sav materijal sa simpozija tj. i referati i diskusije bio objavljen u posebnoj knjizi, a posebno bi bilo za pozdraviti kada bi snimke s oba koncerta bile prezentirane javnosti na jednoj gramafonskoj ploči.

Susret u Rovinju uspio je iznad očekivanja, osobito ako se uzme u obzir relativno kratko vrijeme koje je stajalo na raspolaganje organizatorima; glavna zasluga za to ide direktoru prof. Vojku Kišu. Zelja je organizatora da ovi susreti postanu tradicionalni te da se svake godine obogate novim iskustvima. Za susrete u Rovinju trebali bi se zainteresirati menadžeri, koncertne poslovnice, producenti gramofonskih ploča, radiostanice — dakle oni koji su dužni mlade umjetnike potpomoći u njihovom razvoju i plasmanu, a zatim i oni čija je dužnost da vode brigu o prosvjeti, o odgoju mladeži i o glazbenom školstvu. Budu li se rovinjski susreti razvijali u

tom pravcu, mogao bi se njihov utjecaj povoljno odraziti na glazbeni odgoj i glazbenu naobrazbu kako u Hrvatskoj tako i u ostalim jugoslavenskim republikama, a vjerojatno bi bilo odjeka i u inozemstvu.

Milan Nagy, izv. prof.
Muzička akademija Zagreb

Otvorenje Jugoslavenske muzičke tribine

Ovogodišnju Jugoslavensku muzičku tribinu u Opatiji svečano je otvorila 3. studenog Zagrebačka filharmonija, pod ravnanjem Mladena Bašića, dok su kao solisti nastupili Stanko Selak — truba, Franjo Petrušanec — bas, Vlado Požar — violončelo, a također je sudjelovao i Zbor Radio-televizije Zagreb.

Tri stavka iz »Dia...« Natka Devčića, zapravo su izvadak iz skladbe koja u jezičnoj grupaciji označuju pojmove: diatonika, dijalog, dijagonalna, dijometar, završujući s petim dijelom Diabolas, što prema tumačenju autora »ne samo da u odnosnim stavcima nalaze svoju određenu glazbenu transpoziciju, nego omogućuju i konkretnu polaznu koreografsku platformu, a naziv petog dijela... dopušta maksimalnu raznolikost koreografske zamisli«. U tom smislu kroz izabranu tri stavka osjetilo se traženje zvuka pri čemu se na nov način iskorišćuju poznati instrumentalni efekti koji rastu u gradaciji i zvukovnoj gustoći uklapajući u posljednjem stavku i magnetofonsku vrpcu s transformiranim zvukovima raznih udaraljka, pa čak i šum vode. Ta zvukovna neobičnost imala je svoj uspon koji je stvarao izražajnu napetost iako u varietnostima oblika, a upravo posljednji stavak bio je i najzanimljiviji. »Figurazioni con tromba« Igora Kuljerića bilo je više atraktivno zahvaljujući izvrsnom trubaču Stanku Selaku, koji je nizom raznih truba i sordina prikazao više raznovrsne mogućnosti postignute vrlo srodnim glazbalima što djeluje svojom dosjetljivošću, nego djelo koje bi oduševljavalo cjelovitošću svoga izraza. Međutim, »Snatrenja« Ivana Brkanovića kao kantata za bas, zbor i orkestar na pjesme Tina Ujevića u različitosti ugođaja bili su ipak jedinstvena cjelina osnovana na užoj vezi s tradicijom. Tom prilikom se istakao Franjo Petrušanec uz zbor, koji je, možda zbog svog položaja u odnosu na orkestar, bio mjestimično zagašen, a dikcija je bila jasnija tek tamo gdje orkestracija nije bila gusta.

Veza s tradicijom bila je također izrazita i u »Četiri pokreta za gudače« Milana Ristića koji su sa svojim klasičnim redosljedom stavaka podsjećali na Prokofjeva, posebno u četvrtom stavku. Dubravko Detoni s djelom »Utjecaji« (Assonance 2) za violončelo i orkestar, stvorio je također mozaik efekata i dosjetaka pri čemu je solist Vlado Požar izvođeći razne flažoletne tonove i glisanda preko mikrofona, davao tim efektima nove dimenzije, što je sve moglo biti zanimljivo i u izvedbi dobro, ali je ostalo kao nedorečeni odgovor. Naime, zašto neka djela koja se sa stoje od raznovrsnih i zapravo bogatih efekata bez uže povezanosti ipak nemaju čvršći oblik da bi i time postale cjelovitije kompozicije, kao što je to slučaj s djelom »Floreal« Milka Kelemena. Završno djelo »U početku bijaše ritam« kojim je Boris Papandopulo dao sretnu povezanost između efekata i oblika djelovala je zaista i moderno i cjelovito u svojoj ritmičkoj čvrstoći i zvukovnom kolorizmu, kao i u do-rečenosti.

Na kraju ovog koncerta postavlja se, bez prejudiciranja, jedno pitanje: »Što će od svega toga ipak ostati?« Sigurno je ipak jedno, a to je, da će razna traženja nekoga inspirirati da sve dosadašnje tekovine novog zvuka možda sretnije iskoristi, kao što to uostalom imamo kod nekih avantgardnih djela koja su već postala klasična, a vrijeme će biti najbolji sudac i selektor da ostavi ono što će u sebi i dalje zadržavati obilježja označena u samom imenu ove umjetnosti.

Nakon završetka Jugoslavenske muzičke tribine održane u Opatiji od 3. do 7. ovog mjeseca potrebno je napraviti bilancu ovogodišnjih dostignuća na ovoj po redu osmoj manifestaciji suvremene jugoslavenske glazbe. U ukusnom prospektu, uz četiri broja informativnog biltena donijet je s nekim malim izmjenama pregled stvaralaštva u svim našim republikama, a mnogi autori dali su tumač nekim svojim djelima. Statistički gledajući Tribina je obuhvatila dvanaest »živih« koncerata, od toga tri simfonijska, jedan zborni, osam komornih odnosno solističkih, nadalje deset raznih koncerata s magnetofonske vrpce u što je uračunat i prijenos televizijskih opera »Tri legende« Stanka Horvata iz RTV Zagreb (kao praižvedba). Dodaju li se tome i tri klubska domjenka s predavanjima, raspravama i razgovorima o problematici suvremene glazbe i izmjeni iskustava među stvarateljima — eto, to je zaista neobično ispunjen program petodnevno rada VIII Jugoslavenske muzičke tribine.

V. F.

Iz Pule

Svećenik Marijan Milovan ostvario je u Istri zamisao da s poznatim solistima riječke Opere organizira koncert-predavanja o velikim hrvatskim skladateljima. Održao je

takvo koncert-predavanje u jesen 1970. o Ivanu pl. Zajcu u Puli; imalo je svrhu da upozna širu publiku, napose mladež, s radom znamenitog hrvatskog skladatelja.

Ove godine 7. XI u dupkom punoj dvorani sv. Antuna u Puli gosti iz Rijeke i Marijan Milovan održali su koncert-predavanje o Jakovu Gotovcu. Nastupili su: Mirjana Šebalj, sopran; Blanka Zec, alt; Ljubomir Strgačić, tenor; apsolvant akademije Nina Kraljić, pratnja na glasoviru. Na programu je bilo nekoliko značajnijih arija iz Gotovčevih opera i vokalnolističkih kompozicija za glasovir, uz predavanje o životu i radu J. Gotovca. Publika je bila oduševljena Gotovčevim arijama **Što je Ero, Đula pred kućom sjedila** i dr., a posebno arijom **Oda zemlji** iz opere **Mila Gojsalića** (u izvođenju Marijane Šebalj).

Fabijan Rajič

VIJESTI

XIX međunarodno natjecanje u polifonijskoj glazbi „Guido d'Arezzo“

Arezzo, 25-29 kolovoza 1971.

25. kolovoza ove godine zavijorile su zastave 16 narodnosti na kopljima što u Arezzu okružuju strogi kip samostanca Gvida. Natječaj, koji se od 1952. ponavlja svake godine, postao je internacionalni »Concorso polifonico di Arezzo«, podigao se na visoku umjetničku razinu i danas je poznat kao jedno od najcjelovitijih vokalnih natjecanja na svijetu. Ove se godine skupilo 29 pjevačkih zborova i preko tisuću pjevača iz 16 država: Argentina, Austrija, Belgija, Bugarska, Čehoslovačka, Grčka, Francuska, Jugoslavija, Mađarska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rusija, Sjedinjene Američke Države i Italija. Dvadeset i devet zborova: 11 talijanskih i 18 inozemnih.

Program je, elegantno opremljen, manifestacije podijelio u šest kategorija: zborovi mješoviti, muški, ženski, dječji, folkloristički i gregorijansko pjevanje. Za svaku kategoriju predviđena je bila po jedna obvezatna skladba koju bi uprava natjecanja saopćila neposredno prije same izvedbe i nije mogla biti izmjenjena, te jedna skladba slobodnog izbora što bi je predložili upravi prije koncerta. To prema našem sudu ipak pokazuje veliku ozbiljnost.

Koncerti su davani u malom ali predivnom kazalištu »Petrarca«, koje je ove godine izgleda obnovljeno.

Žiri na visokoj međunarodnoj razini bio je sastavljen od pet članova za svaku kategoriju. Preko dana bi pomnivo slušali eliminatorne izvedbe, te najbolje zbrove pripuštali večernjim natjecanjima. Članovi su žirija morali obrazložiti ocjene bilo negativne bilo pozitivne. Za stolom, gdje je predsjedao pravnik Bucciolotti, mijenjali su se članovi žirija, maestri: G. Confalonieri, G. Piombini, A. Renzi, L. Virgili, A. Zecchi (Italija); F. De Nobel, G. Gulvas, A. Williams, L. Klos, P. Kuehn, i don Mengozzi i P. Pallini za gregorijansko pjevanje.

MANIFESTACIJE

U srijedu, 25. kolovoza, navečer pri otvorenju ceremonijala kazalište je bilo krcato svijeta. Iza uvodnih riječi Prefekta i Sindika natjecali su se dječji zborovi: iskrena i prostodušna manifestacija nevinosti i ljepote. Prva je nagrada natjecanja pripala najboljem zboru djevojčica »Tolbuhin« (Bugarska), a slijede ih »Cvrčak« iz Liona (Francuska) i dječji zbor iz Maribora (Jugoslavija).

Četvrtak je bio dan intenzivnog rada. Dok su se u gradskom kazalištu ujutro i poslije podne odvijala eliminatorna natjecanja 18 zborova (obvezatna je skladba bila »Jubilat Deo« od A. Banchierija), dotle su se u crkvi sv. Franje natjecala četiri zborova u gregorijanskom pjevanju. Prvu nagradu zaslužio je dobio zbor djevojčica iz Bugarske, dok je druga pripala »Komornom zboru glazbenog Liceja« iz Beča (Austrija) a treća »Zboru sv. Cecilije« iz Cadidavida (Verona).

Istoga se je dana navečer na pozornici kazališta pojavilo šest zborova koji su se probili u FINALE (nerazumljivo je zašto su isključene Poljska i Čehoslovačka). Obvezatna skladba za sve zbrove bila je kompozicija mladog umjetnika H. Haselboeckea »Erschienen ist der herrlich Tag« i jedna po slobodnom izboru. Već je bilo otkucalo pola noći kad je žiri objavljivao rezultate natjecanja:

- I klasifika: Komorni zbor iz Talina (SSSR-Estonija) 186 bodova;
- II klasifika: Zbor glazbenog liceja iz Beča (Austrija) 181 bodova
- III klasifika: Komorni zbor iz Hausena (Njemačka) 178 bodova
- IV klasifika: Komorni zbor iz Peci (Mađarska) 170 bodova Dobro peto mjesto, Sveučilišni zbor iz Rima (Italija)

I u petak se radilo prije i poslije podne. Ujutro su se natjecali na ispadanje 18 zborova kategorije »Folklorne pjesme.« Svi su pjevači bili obučeni u raznobojne narodne nošnje i pjevali su najljepše narodne pjesme svoga kraja. Tekst i melodija pjevali su o ljubavi, patnji, radu...